

Nicky
Pellegrina

Į ITALIJĄ
SU MEILE

Iš anglų kalbos vertė
Augustė Čebelytė-Matulevičienė

Sofoklis

VILNIUS, 2022

Asunta

Prie fontano pagrindinėje Montenelo aikštėje stovėjo mergina, vilkinti baltą suknelę. Tai buvo įprastas reginys. Nuo pat pavasario iki vėlyvos vasaros kone kiekvieną dieną galėdavai išvysti vis kitą nuotaką, besišypsančią jauniui. Šįkart kalnų miestelyje įsisukęs vėjas plaikstė jaunosios vualį ir šiureno puokštės žiedus, todėl fotografui teko kaip reikiant paplušėti.

Tai buvo populiariausias vestuvinių nuotraukų fonas. Vanduo krisdavo žemyn nuo rantytų akmeninių pakopų, ir tomis akimirkomis, kai pro lašelius praspįsdavo saulė, fontanas nepaprastai gražiai žėrėdavo. Be to, jis stūksojo pusiaukelėje tarp miesto rotušės, kurioje vykdavo ceremonija, ir viešbučio, kuriame būdavo puotaujama.

Iš pradžių vestuvės buvo naujovė. Žmonės stabtelėdavo pasižvalgyti, kaip klostosi šventė, persiėmę džiaugsmu šypsodavosi, jusdavo, kaip širdyje užgimsta meilė. Bet pastaruoju metu vestuvių vyko tiek daug, kad atrodė neverta pakelti akių nuo pradėto darbo vien tam, jog įvertintum jaunosios nuometą, nuspėtum sutuoktinių amžių ar stebėtum, kaip jie bučiuojasi prieš fotografo objektyvą.

Asuntos užteigtos žemomis lubomis virtuvės langai kaip tik išėjo į aikštę. Ji retai turėdavo tiek darbo, kad negalėtų akimirką stabtelėti ir kurį laiką pasidairyti. Bet argi Asuntą domino vestuvės? Nė kiek.

Kai buvo gerokai jaunesnė, manė, kad ateityje neabejotinai laukia vedybos. Susirasti antrą pusę ir sukurti šeimą buvo visų planas, ir ji nesijautė esanti išskirtinė ar kitokia. Bet ilgainiui iš Montenelo

išsikraustė visi, kuriuos pažinojo: bendraklasiai, draugai su artimaisiais. Jie persikėlė į didesnius miestus, kur tikėjosi rasti darbo, ar išvyko į tolimas šalis, todėl parduotuvės viena po kitos užsidarė, namai riogsojo tušti ir užkalti.

Asunta visai netroško sekti jiems iš paskos. Kuo mažiau žmonių liko, tuo giliau ji leido šaknis į šią akmeningą mažo miestelio, ne-lyg tvirtovė iškilusio pietų Italijos viršukalnėje, dirvą.

Nedidelė užėiga grubiomis sienomis, nukabinėtomis ryškiaspalviais keramikos dirbiniais, surydavo visą jos laiką. Pietų metu vidun sugužėdavo išalkę miestelėnai, valgomasis uždavo nuo pokalbių, o ji dalindavo maistą ir nešiodavo lėkštes. Po to, kai viskas šiek tiek aprimdavo, nueidavo į gretimą brolio Renco barą, pasi-mėgždavo gėrimu, surūkydavo cigaretę, paplepėdavo apie šį bei tą. Dienos pabaigoje jos laukdavo jaukūs namai, sodas, reikalau-jantis priežiūros, ir patogi lova, kviečianti ilsėtis.

Dabar ji buvo įpusėjusi šeštą dešimtį, apvalių formų, sidabro gi-jomis nuspalvintais juodais plaukais ir jau seniai nustojo puoselėti viltis ištekėti. Nors palaidojo tas mintis prieš daugybę metų, per-dėm nesigailėjo ir buvo tikra, kad vyras neatneštų daugiau laimės, nei jai pavyko sukurti savomis jėgomis.

Asunta išliko tokia pati, tačiau ją supantis miestelis pasikeitė. Ilgą laiką Montenelas buvo atokus tylos ir ramybės uostas. Čia nieko nevyko, buvo likę vien vyresnio amžiaus gyventojai. Apleis-ti pastatai gurėjo, piktžolės kalėsi pro pageltusių akmenų plyšius, viskas pamažėle virto dulkėmis. Toks pat likimas grėsė daugybei kitų Italijos kalnų miestukų. Atrodė, kad tai niekam nerūpi.

Bet po kurio laiko miestelyje išrinko naują merą, kupiną jėgų ir minčių. Jis žadėjo sugalvosias, kaip išgelbėti Montenelą, kad šis netaptų vaiduokliu. Niekas nedrįso viltis, kad tai daugiau nei tušti paistalai, kad, užuot kalbėjęs, jis iš tiesų ko nors imsis. Jų nuosta-bai, naujasis meras laikėsi duoto žodžio, ir štai dabar miestelis po truputį keitėsi.

Dauguma permainų Asuntos gyvenimo nepalietė. Jos kasdie-nybė tekėjo įprasta vaga, net jei nuo šiol tekdavo klausytis niekaip

nesiliaujančio gražtų ūzimo ar plaktukų taukšėjimo, bylojančių apie renovuojamus namus bei viešbutį. Kai ėmė plūsti pirmi turistai, Asunta stebėdavo juos pro langą. Kai kurie rasdavo kelią į jos ankštą, nedidelę užėigą, bet pamatę, kad joje nėra valgiaraščio ir nesiūloma rinktis iš kelių skirtingų patiekalų, ilgai neužsibūdavo ir spūdindavo laukan.

Viešbutyje įsikūrė modernus itališko maisto restoranas, ir Asunta nė neabejojo, kad tenykštis aptarnavimas turistams patinka labiau. Jos valgis buvo skirtas žmonėms, pratusiems prie naminio maisto – tradicinių patiekalų, gamintų ilgai ir su meile, patiekiamų sykiu su traškios duonos krepšeliu ir saldaus baltojo vyno grafinu.

Taigi, Asuntos dienos bėgo kaip anksčiau, ir jas pajvairindavo tik besikeičiantys metų laikai, diktuojantys patiekalų iš sezoninių daržovių receptus. Kiekvieną rytą pažvelgusi į veidrodį išvysdavo mažutę, apvalią, paprastą moterį, tokią nepastebimą, kad meilė neabejotinai ją aplenks. Kitomis aplinkybėmis nė nebūtų apie tai susimąščiusi, bet dabar, kai beveik kasdien tekdavo vėpsoti į fontaną apspitusias meilės ir vilties kupinas nuotakas baltomis suknelėmis, Asunta jausdavosi taip, tarytum kas bertų druską tiesiai ant žaizdos.

Ši jaunoji buvo graži mergina blyškia oda ir išraiškingais skruostikauliais. Vėjas blaškė jos ilgą nuometą, ir jaunikis stengėsi jį sulaikyti. Juodu prajuko, kai smarkesnis gūsis išplėšė perregimą vualį iš plaukų ir šis pakilo į orą, o fotografas skubėjo užfiksuoti akimirką.

Asunta nusigrėžė nuo lango ir sutelkė dėmesį į troškinamą jautieną. Jei būtų sutikusi savo meilę tokioje ankstyvoje jaunystėje, per tiek metų jausmai, žinoma, būtų išblėšę. Šiaip ar taip, ji stumdė medinį šaukštą po gardų ragu iš vyno bei pomidorų ir nepaliovė spėlioti, kaip atrodytų jos gyvenimas, jei šalia būtų žmogus, kuris padėtų sulaukti senatvės, su kuriuo būtų galima pasikalbėti ir pasijuokti, kuris pasiūlytų atsiremti ar įsikibti, jei ji nepajęgtų išstovėti ant kojų.

Sara Džeinė

Iš pradžių viskas ėjosi puikiai, o paskui visi planai sugriuvo, ir pirmas galvon šovęs dalykas buvo tai, kiek daug žmonių jaus turį teisę purkštauti: „Argi aš nesakiau?“ Akimirką buvau siaubingai įsiutusi, tada pyktį išginė baimė. Mano automobiliukas, įveikęs tokią galybę kilometrų ir nė sykio nepasiskundęs, staiga ėmė ir išsikvėpė nedidelio Italijos kalnų miestelio aikštėje.

Užsukau į Montenelą tik dėl to, kad laikraštyje perskaičiau apie merą, sugalvojusį išparduoti apleistas vilas po vieną eurą ir taip prikėlusį miestą iš pražūties. Ta istorija patraukė mano dėmesį, tad keitinau užmesti akį, apsižvalgyti ir traukti tolyn į pietus. Visai nesibaiminau išklysti iš suplanuoto maršruto, nes į kelionę leidausi tik tam, kad pajusčiau spontaniškumo galią ir būčiau laisva elgtis, kaip noriu.

Miestelis atrodė visai gražus, todėl pasivaikščiojau siaurutėmis gatvelėmis, stabtelėjau aikštėje paspoksoti, kaip nuotaka ir jaunikis pozuoja nuotraukoms, užėjau į kepyklėlę, kur nusipirkau nedidelį, cukrumi pabarstytą pyragaitį iš puraus biskvito ir kremu. Po kelių valandų jaučiausi apžiūrėjusi visa, ką siūlo Montenelas, tad nutariau leistis atgal į kelią.

Mudu su Baksteriu sulipome į automobilį, ir spynelėje pasukau raktą. Variklis suburzgė, bet netrukus kažkas garsiai sudžeržgė, tarytum būčiau į ką nors atsitrenkusi, nors mudu stovėjome vietoje. Keletas žmonių atsigrėžė pasižiūrėti, kas dedasi, bet įsitikinę, kad tai tik mergina, sėdinti nevažiuojančiame automobilyje, nususuko. Pabandžiau dar sykį užvesti variklį, tačiau bergždžiai.

– Šūdas, – nusikeikiau. – Šūdas, šūdas, šūdas.

Baksteris varstė mane nerimastingomis akimis, temdomomis vešlių antakių šešėlių, tarsi būtų nuo pat pradžių žinojęs, kad neapsieisime be panašių nuotykių.

Mudviejų žvilgsniai susitiko.

– Viskas bus gerai, surasiu, kas galės pataisyti. Tikriausiai nieko rimto.

Nors stengiausi kalbėti užtikrintai, anaipol nesijaučiau rami. Apie tai, kodėl automobiliai veikia arba sugenda, ničnieko neišmaniau, išvažiuodama į šią kelionę mokėjau tik vairuoti. Tai buvo viena iš priežasčių, kodėl draugai mėgino mane atkalbėti. Nors teises išsilaikiau jau seniai, prie vairo buvau praleidusi labai mažai laiko, o štai dabar nutariau nerti į chaotišką Italijos eismą. Didžiausi optimistai vadino mane nutrūktgalve, o pesimistai įspėjo, kad galiu užsimušti ar net ką nors pražudyti.

Vienintelė, skatinusi neatsisakyti šios minties, buvo mama. Ji puikiai žino, kad ryžtingai imuosi visko, ką nusprendžiu. Be to, mama buvo šalia, sykiu su manimi stebėjo ir klausėsi, kaip mano gyvenimas byra į šipulius. Tą griūtį ištvėrėme drauge, todėl ji geriau nei bet kas kitas suprato, kaip jaučiuosi.

Mudvi su mama labai artimos, gerokai artimesnės, nei patiktų daugumai mano draugų. Turėjau visiškai įrengtą butą jos namo Noting Hile rūsijoje, ir mes nuolatos viena kitą lankydavom. Galbūt suartėjome po tėvo mirties, mat tada buvau dar visai mažytė ir ji viena mane išaugino. Šiaip ar taip, mudvi geriausios draugės. Mums patinka leisti laiką kartu, be to, ji niekad nevadovauja ir neaiškina, kaip gyventi.

Kadangi suprasdavom viena kitą be žodžių, mamai nereikėjo nė prasižioti, kad išsyk sumočiau, jog Tomas jai nepatinka. Įsimylėti savo vadovą – ne pati geriausia mintis, tiesa? Atsigręžusi į praeitį kuo aiškiausiai tai suvokiu.

Bet kas būtų galėjęs atsispirti Tomui Vifenui? Visi, per televiziją stebėję nors vieną kulinarinį konkursą, kuriame jis teisėjavo, ar pasekė jį instagrame, ar skaitė jo knygų, ar sugebėję prisikviesti

jį prie savo staliuko jo restorane Soho rajone, jautėsi apžavėti. Tas kamuotas žandikaulis, platūs pečiai, žemas vyriškas balsas... Be to, Tomas moka save pateikti ir yra tiesiog neįtikėtinais patrauklus. Taigi, kaip jau sakiau, kas galėtų jam atsispirti? Tik ne aš, paprasčia, niekuo neįžymi mergina, kurią jis patraukė nelyg masinantis blizgutis šarką. Tam, kad pasijusčiau laiminga, užtekdavo atsidurti šalia jo.

Susitikinėjome metus, bet santykius laikėme paslapyje. Neišsigąskite – Tomas nebuvo vedęs, paprasčiausiai suvokė, kad yra viešas asmuo, ir nenorėjo, jog jo asmeninį gyvenimą imtų aptarinėti bulvariniai dienraščiai. Negana to, dauguma Tomo Vifeno gerbėjų nežino, kad jis... ne toks jau geras virėjas. Ak, taip, jis sugeba gražiai patiekti ir puikiai išmano verslo subtilybes, bet jei per pastaruosius penkerius metus gaminote pagal kurį nors iš Tomo receptų, nesvarbu, ar perskaitę jį internete, ar knygoje, ar žurnale, žinokite, kad jį sukūriau aš, aš viena, nuo pradžios iki galo. Kol Tomas šmėžuodavo viešumoje ir puikuodavosi, aš triūsdavau jo verslo užkulisiuose, eksperimentuodavau ir tobulindavau patiekalus, o jų receptus pateikdavome jo vardu.

Daugybė įžymių šefų turi apščiai pagalbiniųjų – tai vieša paslaptis. Bet Tomui pavyko įtikinti gerbėjus, kad jis darbuojasi vienas. Jo šūkis skelbia: „Tomas Vifenas gamina su meile!“ Tą patį posakį panaudojo savo pirmajai knygai, žurnalui, net restoranui pavadinti.

Niekados nepriekaištaudavau, kad nekviečia manęs į pristatymo iškilmes ar vakarėlius. Man nerūpėjo, kad knygoje nemini mano pavardės, o tinklalapyje neskelbia nuotraukos. Visai netroškau būti žvaigžde, nesiekiu gauti dėmesio. Mano užduotis buvo kasdien daryti tai, ką be galo mėgau, – pasinerti į svaiginančius skonius, lindėti mažoje namų virtuvėlėje, kurti gardžius receptus. O kai mudviejų su Tomu santykiai pasikeitė, kai nustojome būti vien bendradarbiai ir pavirtome kažkuo daugiau, negalėjau atsišėbėti, kad iš visų moterų, kurias būtų galėjęs paveržti, pasirinko mane.

Mes negalėjome elgtis kaip įprasta pora, negalėjome išeiti pietų ar į kiną, negalėjome pasivaikščioti parke, mat nuolat baiminomės, kad mus suseks paparacai. Laikyti santykius tokioje paslapytyje buvo labai sunku, bet Tomas to pageidavo, ir aš prisitaikiau. Mudu buvome artimi, kalbėdavomės kiekvieną dieną, o savaitgalius leisdavom pas mane, sugriuvę į lovą ar susirangę ant sofos, valgydavom bet ką, ką būdavau pagaminusi, ir įnikdavom į vis kitą netflikso serialą.

– Ar tu laiminga, Sara Džeine? – retkarčiais mažumėlę susiraukusi paklausdavo mama.

– Žinoma, – visados atsakydavau. – Laimingiausia pasaulyje.

Tikėjausi, kad mudviejų rutina ilgainiui keisis. Maniau, kad abu suvokiame, jog ateis metas, kai teks iškelti santykius aikštėn. O kol tokia valanda neišmušė, mėgavausi, kad galime pabūti vienumoje. Atrodė, kad mūsų tykantis pasaulis visai nesvarbus, o mudviejų ryšys toks ypatingas, jog nesinori jo teršti išorinėmis grėsmėmis. Nesiruošiau Tomo nei skubinti, nei spausti, mat buvau tikra, kad tokioje ramybėje ir tyloje kuriame santykius, kurie truks visą gyvenimą. Vienudu praleidome galybę dienų ir naktų. Klausiausi jo planų ir svajonių. Jaučiausi svarbi.

Tada Tomas ėmė plėsti verslą, pradėjo dirbti daugiau ir ilgiau. Netrukus pasamdė padėjėją vardu Džo, kuriai pavedė rūpintis socialiniais tinklais ir jo vardinėmis prekėmis (tuo metu prekių ženklas „Tomas Vifenas gamina su meile!“ užsiėmė virtuvės reikmenų bei indų platinimu). Mudvi su Džo bendravome tik elektroniniais laiškais, ir ji atrodė stropi bei darbšti. Netrukus Tomas atidarė pirmąjį „Pagaminta su meile“ restoraną ir siekė išplėsti tinklą. Žinoma, negalėjo būti nė kalbos, kad pats vadovautų virtuvei.

Tad pasamdė vyriausiąją šefę – prancūzę vardu Dominika Klermont, ji buvo tokia liesa ir elegantiška, kad vargiai prisiverčiau tikėti, jog kada nors paragauja savo gamintų patiekalų. Tomui visados patiko mano apvalumai, be to, jis girdavo mano maistą, bet nuo tada, kai jo gyvenime atsirado Dominika, nebeįstengiau jam įtikti.

– Dominika peržiūrėjo pastarųjų šešių mėnesių žurnalo numerius ir mąno, kad mes visai neatsižvelgiame į naujausias kulinarienes tendencijas, – pranešė Tomas, kai pirmąsyk pasisodino mane „rimtai pasikalbėti“. – Privalome galvoti apie tai, ką žmonės valgo šiais laikais ir kokie produktai galėtų juos stebinti.

Peržiūrėjau jos pasiūlytą sąrašą. Matyt, populiarumo viršūnėje buvo atsidūrusi Filipinų virtuvė, tad Dominika ragino pradėti nuo desertų. Mudu pražiopsojome traukinį, atgabenusį augaliniiais produktais paremtą mitybą (nors, be kita ko, jau seniai piršau Tomui šią mintį), todėl ji skatino ilgiau nesnausti ir įterpti į mūsų valgiaraštį keletą naujienų iš azijietiškų ingredientų.

– *Gočudžang?* Rimtai? – paklausiau suraukusi nosį. Nebuvau nusiteikusi prieš korėjietišką aitriųjų paprikų padažą, paprasčiausiai nemaniau, kad jis gali būti pritaikytas Tomo Vifeno receptuose. Toks produktas dar nebuvo sutinkamas įprastoje, kasdienėje virtuvėje. – Mūsų skaitytojai nelinkę švaistyti pinigų įvairiausiems stiklainėliams, kuriuos panaudos ne daugiau kaip kartą, o vėliau paliks riogsoti šaldytuvo lentynoje, – priminiau. – Jie mėgsta paprastą, šviežią ir lengvai pagaminamą maistą, todėl ir renkasi mus.

– Pasak Dominikos, turėtume drąsinti juos imtis iššūkių. Restorane ji sunaudoja daugybę *gočudžang*, pavyzdžiui, kukurūzams pagardinti. Tai nuostabu. Jei atvirai, nesu valgęs nieko skanesnio.

– Patiekalai, kuriuos ji gamina restorane, netinkami namų virtuvei. Jie reikalauja pernelyg daug ingredientų ir darbo, – ginčijausi.

– Dominika sakė, kad receptus galima supaprastinti. Privalai suprasti, kad mano valgiaraštis keičiasi. Man reikia, kad eitum koja kojon su mūsų naujovėmis, gerai?

Taigi, kitą savaitę mano virtuvė prakvipo aitrių *gočudžang* aromatu. Verčiau fermentuotas aitriąsias paprikas į troškinius ir sriubas, naudojavau jas takams, įdarytiems kiaušiniams, marinatams ir padažams. Jų skonis buvo toks sodrus, aštrus, o tekstūra tokia tiršta, klampi ir lipni, kad atrodydavo, jog burnoje sprogo tikrų tikriausia pikantiškų prieskonių bomba. Nors stengiausi nepadauginti,

be to, skiedžiau paprikų pastą vandeniui ar sultiniu, ji buvo tokia nenustelbiama, kad nuolat užgoždavo kitus ingredientus.

Man nuoširdžiai rūpi receptai, kuriuos rašau. Nors mano autorystė lieka nežinoma, susijaudinu kiekvienąsyk, kai įsivaizduoju, kaip žmonės savo virtuvėse mėgina pagaminti patiekalą, kurį sugalvojau. „Pagaminta su meile“ socialiniai tinklai mirgėdavo nuo gerbėjų nuotraukų, vaizduojančių skirtingas visame pasaulyje žymaus Tomo morkų pyrago (mano paslaptis – įberti žiupsnelį kario prieskonių) arba šokoladinio kekso su avietėmis versijas. Pamačiusi, kad jie patobulino receptą pagal savo skonį, nudžiungu, todėl nenoriu apsukti jiems galvos ingredientais, kuriuos pritaikyti bus itin sunku, arba nuvilti skoniais, neįprastais jų gomuriams.

Gočudžang buvo pirmas neraminantis ženklas, kad kažkas pasikeitė – ir ne į gera. Savaitės bėgo, o mudu su Tomu matėmės vis rečiau. Kartais jis nė nespėdavo užsukti savaitgaliais, be to, mano telefonas buvo pastebimai tylėsnis, likdavom nepakalbėję dieną, dvi. Pasikeitė net mūsų įprasti susitikimai biure, kur išsivirdavom kavos, ramiai aptardavom naujas mintis ir pasižymėdavom jas paprastoje užrašinėje, mat nuo šiol prisijungdavo Dominika, arši lentelių ir drausmingo planavimo gerbėja. Ji pasiūlydavo išties neblogų sprendimų, bet buvo skaudu, kad daugumą manųjų atmesdavo kaip nuobodžius. Kiekvieno susirinkimo pabaigoje juodu pavesdavo man krūvas darbų, o patys kažkur išeidavo.

– Tomas nepaprastai užsiėmęs, – sakydavau mamai. – Restoranas pareikalavo daugybės pinigų. Dabar jam sunkus metas.

Kurį laiką laukiau ir paprasčiausiai vyliausi, kad gyvenimas grįš į senas vėžes, bet Dominikos įtaka tik stiprėjo, ir netrukus ėmė rodytis, jog esu jos, o ne Tomo pavaldinė. Ankstesnė darbo magija išblėso ir pirmąsyk pasijaučiau išties prislėgta pareigų naštos.

– Juk nemanai, kad juodu užmezgė romaną? – klausė mama.

– Tikrai ne, – tikinau. – Dominika – lesbietė ir turi merginą. Jis pametė galvą dėl jos patiekalų, ne kūno.

Kad viskas ritasi velniop, pirmąkart taip aiškiai supratau po to, kai pašto dėžutėn įkrito naujausias žurnalo „Pagaminta su meile“

numeris. Jį vartydama pastebėjau, kad pakeistas vienas iš mano receptų – kažkodėl žuvies sriubai reikalingų ingredientų sąrašė atsirado šafranas, nors tai vienas brangiausių prieskonių, todėl be būtino reikalo jo nenaudoju. Įnikusi sklaidyti daugiau puslapių pamčiau, kad panašių permainų nepašykštėta ir kituose receptuose. Netikėti prieskoniai ar visai nereikalingo agavų sirupo šaukštai anksčiau nurodytus produktus ne tik papildė, bet kai kuriuos net išstūmė, negana to, alyvuogių aliejų pakeitė sviestas, tarytum kas būtų nusprendęs, kad mano patiekalams trūksta skonio. Taip neturėtų būti. Tomas paredaguodavo įžangą, kad tekstas atitiktų jo kalbėsenos stilių, bet į mano valdas – receptus – nesikišdavo, mat žinojo, kaip kruopščiai ir skrupulingai juos sudarau.

Paskambinau žurnalo leidėjai, ši susigėdusi pranešė, kad pasutinė, lemiamą peržiūra buvo patikėta Dominikai.

– Nuo šiol ji tikrins ir tinklalapyje skelbiamus receptus, – pripažino. – Mano rankos surištos... Atleisk, tai buvo Tomo sprendimas.

Man pakirto kojas. Ar Tomo nebetenkino mano darbas? Jei taip, kodėl nepanoro apie tai pasikalbėti? Pamėginau jam paskambinti, bet išsyk įsijungė balso paštas. Kai surinkau biuro numerį, Džo pranešė, kad jis susitikime.

Nors Džo buvo Tomo padėjėja, beveik nesimatydavom, nes mudviejų pareigos buvo labai skirtingos. Aš rūpinausi receptais, o ji visais kitais reikalais, ir prireikus persimesti vienu kitu žodeliu darydavome tai skubriai, bet draugiškai. Retkarčiais Džo brūkštelėdavo elektroninį laišką ir paprašydavo mano patarimo apie tai, kokius puodus įtraukti į būtiniausių „Pagaminta su meile“ virtuvės rakandų sąrašą. Aš paskambindavau pasiteirauti, ar Tomo dienvartarkėje nėra pakeitimų, apie kuriuos turėčiau žinoti. Jei ir šnekėtelėdavom apie šį tą daugiau, tai tik apie paprastus dalykus, apie kuriuos tauškia dauguma kolegų, – orą, atostogų planus, darbus.

Dabar užkalbindavau ją gerokai dažniau, nes kitaip nebegalėjau susisiekti su Tomu. Diena iš dienos klausiausi pakankamai įtikinamų paaiškinimų, kodėl jis neturėjo laiko paskambinti. Džo sakydavo, kad jis išvykęs filmuotis ar įrašyti tinklalaidės, kad jam

nesibaigiantys susitikimai, kad jis aktyviai dalyvauja naujausios knygos reklamos kampanijoje. Vis kartodavo, kad jis labai užsiėmęs, beveik neturi laisvo laiko. Kadangi bendravome daugiau, pradėjau ja pasitikėti, kartą net pasidalinau nuogaštavimais dėl pakeistų receptų, bet ji sugebėjo mane nuraminti ir net privertė galvoti, jog galbūt perdedu.

– Patikėk, žinau, kokia Dominika snobė, – guodė. – Pasirūpinsiu, kad Tomas tau paskambintų po dienos ar dviejų, kai viskas kiek aprims, pažadu.

Nors kalbėdavomės vis ilgiau, Džo nėkart neprasitarė, kad lydi Tomą į visus tuos renginius, kuriuose minėdavo jį dalyvaujant. Todėl paparaco nuotrauka, kurią po kelių dienų išvydau „Daily Post“ tinklalapyje, kaip reikiant nustebino. Juodu buvo nufotografuoti kokteilių vakarėlyje „The Groucho“ klube. Tomas buvo apkabinęs Džo, delnu apglėbęs apvalų merginos pilvą. Antraštė skelbė: PAGAMINTA SU MEILE: DŽIUGUS TOMO VIFENO LAUKIMAS.

Nutariau, kad dienraščio redakcija apsiriko. Džo iš tiesų atrodė nėščia (nors apie tai, žinoma, nieko nesakė), bet tai negalėjo būti Tomo vaikas. Tiesiog neįstengiau tuo patikėti. Kuo ilgiau spoksojau į nuotrauką, tuo dažniau mano žvilgsnis nukrypdavo į tą delną. Tą delną, kuris glamonėjo mano kūną, pažinojo kiekvieną jo kerTELę, kvadratinę tvirtą plaštaką tvarkingai patrumpintais nagais, kuri buvo lyg niekur nieko priglausta prie išsipūtusio Džo pilvo. Ji šypsojosi, Tomas buvo mažumėlę palenkęs galvą, tarytum drovėtuši. Vilkėjo mano dovanotus marškinius – mėlynus su plonyčiais rožiniais dryželiais. Žinojau, kad šie jo mėgstamiausi.

Panūdusi jam paskambinti čiupau telefoną, bet ūmai apsigalvojau, nes nenorėjau atrodyti reiklī ar nepatiklī. Anksčiau ar vėliau Tomas pamatys paparaco nuotrauką. Beregint surinks mano numerį, pasistengs viską paaiškinti, ir mudu gardžiai pasijuoksime.

Mama buvo išvykusi į jogos stovyklą Kornvalyje, todėl tos keistos dienos, kai laukiau, kol suskambės telefonas, ir galėjau išsipašakoti tik Baksteriui, labai prailgo.

Baksteris – tai šuo, borderterjeras, jis visados atrodo šiek tiek sunerimęs, o man kalbant pakreipia galvą į vieną pusę ir įdėmiai įsispokso, tarsi išties klausytųsi. Baksteris taip ir nepamilo Tomo. Iš dalies dėl to, kad šis neleisdavo jam miegoti lovoje, kai nakvodavo pas mane. Kita vertus, Tomas, sugebėdavęs apkerėti bet kokį žmogų, nemokėjo elgtis su gyvūnais. Visados žaisdavo pernelyg grubiai, tapšnodavo pernelyg stipriai ir suirzęs pakeldavo balsą kaskart, kai Baksteris sulodavo, nors tai pasitaikydavo labai retai. Kai Tomas būdavo šalia, Baksteris atrodydavo dar mažesnis nei įprastai.

Tris dienas stengiausi susitelkti į darbą ir nustoti naršyti „Daily Post“ tinklalapyje, bet galop pasidaviau ir paskambinau Tomui. Jis neatsiliepė, o po kelių minučių atsiuntė pranešimą, neva esąs užsivertęs darbais ir netrukus susisieksiąs. Visą popietę, kol ragavau skirtingus patiekalus ir panosėje šnabždėjau, ką jam pasakysiu, nešiojausi telefoną prijuostės kišenėje. Ketinau nespausti, nepriekaištauti ir lyg tarp kitko užsiminti apie Džo nėštumą, pasiteirauti, kas ją pakeis, kai išauš metas išeiti motinystės atostogų. Tikėjau taip išpešianti kokį nors paaiškinimą, patikinimą, kad dienraštis iš tiesų apsiriko ir galiu nesukti galvos.

Bet jis taip ir nepaskambino. Vakare gavau elektroninį laišką, kviečiantį į susitikimą. Kitą dieną turėjau pasirodyti Tomo biure.

„Pagaminta su meile“ biuras įsikūręs virš restorano Soho rajone, tai tik trys kabinetai aukštomis lubomis ir stumdomaisiais langais. Kadangi Tomas daug keliauja, filmuojasi televizijos laidose ir dalyvauja įvairiuose renginiuose, biure būna retai, tad baltai išdažyti ir vazoniniais augalais apstatyti kabinetai atrodo neįprastai sterilūs ir neįjaukūs.

Kai atvykau, biuras buvo tuščias, čia buvo tik jaunas kostiumu pasidabinęs vaikinukas, jis sėdėjo Džo vietoje. Mudu matėmės pirmąsyk.

– Labas, – pasisveikinau. – Ar Tomas yra?

Jo rūsčios akys buvo įsmeigtos į kompiuterio ekraną, ir nors man prakalbus jis pakėlė akis, nemaloni išraiška nepasikeitė.

– Tomas vėluoja, bet netrukus bus. Jūs tikriausiai Sara Džeinė Santi?

– Aha. – Klestelėjau ant brangios, bet nepatogios sofos.

– Ar atsivedėte lydintįjį asmenį? – paklausė jis.

– Atleisk, ar atsivedžiau ką? – Ištiesinau nugarą. – Šiaip ar taip, kas tu?

– Robertas Matjuzas, „Pagaminta su meile“ žmogiškųjų išteklių specialistas.

– Tikrai? – Pirmąkart išgirdau, kad mes pasamdėme dar vieną žmogų, bet įmonė augo taip sparčiai, jog nespėdavau sekti visų naujienų, be to, senokai nesilankiau biure.

– Įsidarbinau prieš porą savaičių, – priminė, tarytum būčiau turėjusi žinoti.

– Ak, teisingai... O kur Džo?

– Pas gydytoją. Pasirodys vėliau.

Kol laukiau, sklaidžiau konkurentų kulinarinio žurnalo lapus, bet neįstengiau susikaupti. Kankino bloga nuojauta. Nepalioviau spėlioti, kam, po galais, man būtų reikėję lydinčiojo asmens ir ar Tomas vėluoja dėl to, kad drauge su Džo buvo pas gydytoją.

Atvyko vilkėdamas raštuotus marškinius, visai ne tokius, kokius jam dovanodavau.

– Sara Džeine, – kreipėsi, bet mano žvilgsnio išvengė. – Ačiū, kad užsukai. Gal prisėskime susirinkimų salėje?

Tai buvo kone vieninteliai jo žodžiai, mat susitikimą į savo vardžias perėmė naujas žmogiškųjų išteklių specialistas, o aš klausiausi ir vargiai prisiverčiau tikėti tuo, ką girdžiu. Pasak vaikino, įmonė sparčiai vystėsi, kaip aš jau tikriausiai pastebėjau, ir restoranas tapo pagrindine verslo niša. Niekas neneigia, kad prisidėjau prie „Pagaminta su meile“ sėkmės, priešingai – mano indėlių be galo vertina, tačiau pasikeitusioje bendrovėje vietos tokiai pareigybei, deja, neliko.

– Atleidi mane? – Sutrikusi ir įskaudinta atsigrėžiau į Tomą. – Neturi teisės taip elgtis.

– Nepyk, Sara Džeine, darau tai, kas geriausia verslui, – atsakė kiek susigėdęs. – Privalau stengtis dėl įmonės. Pamatysi, kompen-

sacija ir kitos naudos, kurias pristatys Robertas, labai dosnios. Be to, tu tokia talentinga, kad išsyk susirasi kitą darbą ir pasinersi į mėgstamą veiklą.

Mėginau prabilti, bet skruostais riedėjo ašaros ir nuo verksmo vos galėjau įkvėpti. Robertas ištiesė nosinaičių dėžutę, ir kai galiausiai susiėmiau, Tomas buvo kažkur pradingęs, o susirinkimų salės stalas nuklotas įvairiais dokumentais.

– Taigi, matote, finansiškai visa tai išeis tik į naudą, – drąsino Robertas. – Negana to, kad skyrėme nemenką kompensaciją, tiesą sakant, gerokai didesnę, nei reikalauja įstatymai, išmokėsime visus atostoginius, kurių taipgi sukauptė nemažai, nes, regis, dirbote beveik be laisvadienių.

– Kur Tomas?

– Apgailestauju, jis šiuo metu nepasiekiamas.

– Kaip suprasti – nepasiekiamas?

– Kitame susitikime. – Robertas buvo pakankamai mandagus, kad apsimestų susigėdęs.

– Mums reikia pasikalbėti akis į akį.

– Jei pageidaujate, galite kreiptis į teisininkus, – Robertas prabilo griežčiau, – bet aš pasirengęs patikinti, kad įmonė elgiasi sąžiningiau, nei jai priklausytų. Joks verslas neapsieina be permainų... Nors priimti tokį sprendimą buvo nelengva, esu tikras, kad taip bus geriausia visiems... Pažvelkite į tai kaip į galimybę, progą išmokti ko nors naujo...

Robertas dar ilgai vapėjo panašias iki koktumo banalias nesąmones, ir mano noras rėkti tik stiprėjo. Pasirašiau dokumentus nė neužmetusi akies į sąlygas ir troškau užsikimšti ausis, kad negirdėčiau jo balso. Suskubusi pabėgti iš biuro trenkiau durimis, o jis, regis, vis dar kalbėjo. Išpuolusi į gatvę pirmiausia išsitraukiau mobilųjį ir paskambinau mamai, nors žinojau, kad Kornvalio jogos stovykloje draudžiama naudotis telefonu. Kai įsijungė balso paštas, palikau pranešimą: „Mamyt, man reikia su tavim pasikalbėti. Nutiko kai kas neįtikėtino.“

Kai ji paskambino, sėdėjau ant suoliuko Auksinėje aikštėje, mėginau giliai kvėpuoti ir susidėlioti mintis.

– Atleisk, mieloji. – Ji šnabždėjo, todėl turėjau kaip reikiant ištempti ausis, kad girdėčiau. – Buvau išjungusi garsą. Šiandien stovykloje tylos diena.

Bet kai papasakojau, kas atsitiko, ji, regis, pamiršo, kad negali garsiai kalbėti.

– Atleido? Jis neturi teisės! – sušuko.

– Pasirodo, turi. Yra dar kai kas, mama... Įtariu, kad jis miegojo su savo padėjėja. Nesu tikra, bet ji... laukiasi.

– Niekšas. – Įprastai mama vengdavo grubių žodžių, juo labiau keiksmų, bet šįsyk dar garsiau pakartojo: – Sumautas niekšas.

– Esmė ta, kad nežinau, ką daryti. – Tai pasakiusi ir vėl apsiverkiau.

– Važiuk namo, Sara Džeine. Grįšiu kaip galima anksčiau. Paklausk... Palauk, kažkas atėjo... – Ji patraukė mobilųjį nuo ausies, bet vis tiek išgirdau, kaip jai sutrukdžiusiam žmogui rėžia, jog kalbės telefonu, kada panorėjusi. – Paklausk, mieloji, mudvi susitvarkysime, – vėl kreipėsi į mane. – Keliauk namo ir išsivirk arbatos... Ne, geriau įsipilk džino, o aš netrukus grįšiu.

– Atleisk, kad per mane turi išvažiuoti. – Žinojau, kaip nekantariai ji laukė stovyklos.

– Spengianti tylą mane erzina, – pasakė. – Tad nesikrimsk.

Parkakusi namo išsiviriau arbatos ir priguliu ant sofos kartu su Baksteriu ir telefonu – be paliovos rinkau Tomo numerį. Kai pasidarė aišku, kad jis nė nesiruošia atsiliepti, drebančiu balsu palikau jam pranešimą: „Nusipelniau paaiškinimo. Būk geras, užsuk ar bent paskambink. Mums reikia pasikalbėti. Nejaugi per daug prašau?“

Po to nusimaudžiau po dušu. Vanduo mišo su ašaromis, jos taip ir nenustojo tekėti. Tąkart, kai mirė tėvas, neįstengiau tuo patikėti, atrodė, kad sapnuoju košmarą, kad nelaimė nukrito tiesiai iš giedro dangaus. Dabar, stovėdama po karšto vandens srove, stebėdama, kaip vonios kambarys prisipildo garų, ir mėgindama nuplauti tą siaubingą dieną šalin, jaučiausi taip pat.

Nors mano oda buvo nugremžta iki raudonumo, o plaukai šlapi, nesivarginau šluostytis ir susmukau ant sofos, įsijungiau Luiso

Kapaldžio dainą „Someone you loved“, o kol įrašas vis grojo ir grojo iš naujo, suvokiau, kad bloga lemiančių ženklų būta anksčiau, tiesiog nepanorau jų pripažinti. Šitiek praleistų skambučių, savaitgalių, kai jis buvo „pernelyg užsiėmęs“, kad mane aplankytų, nesibai-giantys pasiteisinimai. Veikiausiai tai bylojo apie jo pasitraukimą. Nes žaviam, meiliam, visų mėgstamam Tomui neužteko drąsos pažvelgti man į akis ir tiesiai šviesiai pasakyti, kad nori skirtis. Imti jautį už ragų – ne jo būdai. Mane be galo skaudino mintis, kad atidaviau tam vyrui visą širdį, nors mano jausmai jam visai nerūpėjo.

Kol sėdėjau susisupusi į rankšluostį, nenustojau viltis, kad telefonas suzvimb. Bet kai melodija pagaliau nuaidėjo, ekrane išvydau mamos vardą. Ji skambino pranešti, kad įlipo į traukinį ir yra pakeliui namo.

– Nežinau, ką daryti, – pasakiau. – Vis svarstau, ar tai aš dėl visko kalta? Negaliu suprasti, kas jam neįtiko.

– Išgerk raminamųjų ir prigulk, – patarė ji.

Pastaruoju metu mama domėjosi natūralia medicina, todėl jos spintelės buvo prikimštos žolelių arbatų ir homeopatinių preparatų. Įtariau, kad man reikia šio to stipresnio, todėl, užuot pasi-naudojusi jos atsargomis, iškuičiau savo vonios kambario lentynėles, kur aptikau paracetamolio tablečių ir migdomųjų, kuriuos veterinaras buvo išrašęs Baksteriui, bijančiam griausmingų Gajaus Fokso nakties* fejerverkų. Regis, vaistai puikiai veikė, todėl išgėriau dvigubą dozę ir pliumptelėjau į lovą. Man iš tiesų reikėjo užsimiršti, bent trumpam.

Po kelių valandų grįžo mama. Ji laikė mane glėbyje, kol raudojau, vėliau pašildė kalafiorų sriubos, kurią buvau užšaldžiusi praėjusią žiemą, ir liūdnai stebėjo, kaip vos prisiverčiu nuryti šaukštą.

– Ak, Sara Džeine, – sumurmėjo.

– Kaip manai, ar Tomas kada nors paskambins ir paaiškins, kodėl taip nusprendė?

* *Guy Fawkes Night* – tradicinė kasmetinė britų šventė, kurios metu deginami laužai ir šaudomi fejerverkai. Skirta nepavykusiam išpuoliui prieš Parlamento rūmus, kitaip Parako sąmokslui, atminti. (Čia ir toliau – *vert. past.*)

– Nežinau, gal, – atsakė mama. – Bet juk pati supranti, kas nutiko, tiesa?

– Jis pakeitė mane... Jam manęs nebereikia.

Mama linktelėjo ir atrodė ne mažiau sugniuždyta nei aš.

– Bet aš jį myliu.

Ji dar sykį mane apkabino.

– Jis nevertas tavo meilės.

Pakėliau akis į mamą – ji iki šiol spindėjo grožiu, turėjo storus šviesius plaukus ir ilgus kirpčiukus, vilkėjo jaunatviškus drabužius. Ji taipgi patyrė, kokia žiauri kartais būna meilė. Kai mano tėvas žuvo sraigtasparnio katastrofoje, buvo dar labai jauna, ir gedulas netruko jos pasiglemžti. Dabar sielvarto šydas buvo plonesnis, retesnis, bet nenustoję pleventi iš paskos tarsi šešėlis.

Susirietusi ant sofos, išduota ir bejėgė, nusprendžiau, kad meilės vaikytis neverta, jei pabaigoje neišvengiamai laukia skausmas. Mylėti sunku, žalinga ir pavojinga, todėl nutariau daugiau niekad nebesitepti rankų. Verčiau atsidėsiu kitiems dalykams.

Taigi, taip atsidūriau mažame automobilyje, kuris giedrą vasaros dieną užgeso nedidelio Italijos kalnų miestelio aikštėje. Tai turėjo būti naujo gyvenimo pradžia.

Stengiausi nepalūžti, tikrai stengiausi. Per pastarąjį pusmetį išliejau užtektinai ašarų, ir man buvo įgrisę savęs gailėti. Mudu su Baksteriu stebeilijom vienas į kitą. Jis viltingai vizgino uodegytę, ši plekšnojė per odinę keleivio sėdynę. Nesijaučiau verta jo pasitikėjimo, tik ne dabar, kai viskas ir vėl žlugo. Buvau tokia bejėgė ir vieniša, kad panūdau paslėpti veidą delnuose. Nepavyko sutramdyti verksmo.